

8. Vozniuk A. Criminal and Legal Counteraction to the Activities of Criminal Authorities: The Ukrainian Model. *Scientific Journal of the National Academy of Internal Affairs*. 2022. Vol. 27, No. 1. PP. 9-19. DOI: 10.33270/0122271.9. <http://elar.naiu.kiev.ua/handle/123456789/21704>

9. Вознюк А., Дудоров О. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені злочинною спільнотою: аналіз законодавчих новел. *Новітні кримінально-правові дослідження – 2021: Альманах наукових праць / за ред. Є.Л. Стрельцова, О.В. Козаченка, О.М. Мусиченко. Миколаїв : МІП НУ ОЮА, 2021. С. 21–31.*

10. Вирок колегії Святошинського районного суду м. Києва від 2 листоп. 2015 р. № 759/9978/14-к *Єдиний державний реєстр судових рішень* : [сайт]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/53079535>

11. Вирок Подільського районного суду м. Києва від 11 серп. 2021 р. у справі № 758/14073/19. *Єдиний державний реєстр судових рішень* : [сайт]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98923808>

12. Вирок Обухівського районного суду Київської області від 04 черв. 2020 р. у справі № 372/1141/20. *Єдиний державний реєстр судових рішень* : [сайт]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89687427>

13. Вирок Голосіївського районного суду м. Києва від 20 лют. 2020 р. у справі № 752/22802/19. *Єдиний державний реєстр судових рішень* : [сайт]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87724968>

14. Пристінська К. О. Причини поширення наркотичних засобів в Україні. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*. 2020. С. 54-58. DOI <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2020.44.12>

Миргородська Кристина Геннадіївна,
аспірантка наукового ступеня
доктора філософії наукової лабораторії
з проблем протидії злочинності ННІ № 1
Національної академії внутрішніх справ

ОКРЕМІ ЗАСАДИ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ПРОТИПРАВНИМ ЗАВОЛОДІННЯМ МАЙНОМ ПІДПРИЄМСТВА, УСТАНОВИ, ОРГАНІЗАЦІЇ

Проблема протидії злочинності посідає особливе місце у становленні правової держави, створення якої неможливе без забезпечення активної наступальної протидії злочинності та досягнення уповільнення темпів її зростання на основі чітко визначених пріоритетів, поступового нарощування зусиль держави і громадськості, вдосконалення законодавства, організації засобів і

методів запобігання і розкриття злочинів [1, с. 149]. Протидія злочинності за своїм характером є правоохоронною діяльністю, яка розглядається як багатофункціональне і різноаспектне поняття, що охоплює собою практично усі сфери державної діяльності [2, с. 195]. Протидія організованій злочинності може бути ефективною лише за умови, що вона базується на науково обґрунтованих результатах дослідження цієї проблеми, чітко визначеній стратегії й ідеології правоохоронної діяльності та відповідних науково-методичних рекомендаціях [3, с. 202; 4, с. 749].

Як слушно з цього приводу відзначають Є. О. Гладкова та С. О. Павленко, що протидія злочинності (як і будь-яка інша правозастосовна практика та усіяка соціально спрямована діяльність) не може здійснюватися стихійно, безсистемно. Вона повинна мати свою науково обґрунтовану тактику [5; 6, с. 345]. Отже, протидія злочинам, що пов'язані із протиправним заволодінням майном підприємства, установи, організації в реаліях сьогодення набуває особливої актуальності.

Як, слушно з цього приводу відзначає В. О. Гусева, що військовий конфлікт на теренах нашої країни – це не єдина проблема, з якою постійно стикається агропромисловий комплекс України. Приватні підприємці, фермери та інші суб'єкти господарських правовідносин доволі часто стикаються з проблемами протиправного захоплення суб'єктів господарювання, земель, іншого майна тощо. Тобто проблеми рейдерства: земельного, фермерського, підприємницького тощо, є досить поширеними в господарській діяльності вітчизняних підприємств, установ, організацій. Ті дії, які підпадають під дію положень чинного кримінального законодавства відрізняються високим рівнем суспільної небезпеки, що полягає у порушенні законних прав та інтересів власників підприємств, їх працівників, а також у нищівному ударі по економіці країни, зниженні її авторитету як перспективного партнера міжнародних економічних відносин [7, с. 243].

Кількість порушених проваджень щодо рейдерства в 2022 р. суттєво знизилася. Так, за шість місяців поточного року обліковано 51 кримінальне провадження за статтями, пов'язаними з рейдерством (ст. 205-1, 206, 206-2 Кримінального кодексу України). Це майже удесятеро менше, ніж за аналогічний період у 2021 р. Загалом за період активних воєнних дій було зафіксовано лише 17 рейдерських атак. В Офісі протидії рейдерству зазначають, що за цей час до Міністерства юстиції надійшло 109 скарг на реєстраційні дії, абсолютна більшість (95%) з яких стосується реєстраційних дій, вчинених до 24.02.2022 р. [8; 9].

У межах сучасних економічних реалій такі наслідки можуть набути неабияких масштабів, що є неприпустимим, адже попереду в нашої держави і так досить складний період, який вимагає налагодження продуктивної співпраці підприємств та установ різних форм власності, забезпечення належної протидії злочинним діям маргінальних представників суспільства, організації ефективного розслідування вчинених кримінальних правопорушень, пов'язаних з рейдерством, їх справедливого судового розгляду тощо. Завданнями криміналістики у цьому контексті має стати розробка науково обґрунтованих рекомендацій щодо розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з рейдерством, а запорукою придатності до впровадження їх у правозастосовну практику є їх виключне формування на підставі ґрунтовного вивчення механізму їх вчинення та криміналістичної характеристики [7, с. 243]. Слід наголосити, що за остання десятиліття прийнято ряд нововведень, щодо протидії злочинам, що пов'язані із протиправним заволодінням майном підприємства, установи, організації.

Окремо слід звернути увагу на закони, що спрямовані саме на протидію цьому злочину, а саме: «Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» щодо унеможливлення внесення змін до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців за підробними документами» № 815-VIII від 24.11.2015, «Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців» та деяких інших законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень з державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» № 835-VIII від 26.11.2015, «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» від 06.02.2018 № 2275-VIII, «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії рейдерству» від 05.12.2019 №340-IX [10].

У цьому контексті також варто звернути увагу на Стратегію розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року, затверджену Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 №526-р, відповідно до якої необхідним є загальне покращення середовища для ведення бізнесу, особливо в частині правосуддя, захисту від незаконних дій правоохоронних органів, рейдерства, спрощення і здешевлення ведення бізнесу (зокрема його закриття) [11; 10]. Окрім заходів протидії рейдерству на рівні суб'єктів господарювання, вважаємо важливим напрямком розроблення та впровадження дієвих механізмів боротьби з протиправними

захопленнями бізнесу й на рівні держави, що особливо відображається на рівні фінансової безпеки суб'єктів господарювання [9].

Основні потреби рейдера і законного власника відносно дій державних органів принципово різняться. Це розрізнення має враховуватися при виробленні конкретних заходів (як законодавчих, так і правозастосовних) з протидії рейдерським захопленням. Через недостатність законодавчого закріплення інструментів захисту прав власності та гостру терміновість необхідності прийняття захисних заходів законні власники для порятунку свого майна змушені часто вдаватися до корупційних механізмів, щоб забезпечити роботу системи для свого захисту. Очевидно, що механізми захисту прав власності повинні бути чітко визначені законом. Крім того, висловлювана окремими експертами думка про те, що узаконення цих механізмів призведе до використання рейдерами їх під час захоплень, не має під собою підстав, адже механізми захисту прав власності мають своєю метою блокування і перехоплення ініціативи у рейдера, що суперечить сутності рейдерської діяльності [12].

Підсумовуючи вище викладене, слід відзначити, що ефективна протидія злочинам, що пов'язані із протиправним заволодінням майном підприємства, установи, організації можлива за умови постійної взаємодії всіх правоохоронних органів України.

Список використаних джерел

1. Куц В.М., Кириченко О.В. Неправдиве повідомлення про загрозу громадській безпеці (кримінально-правова характеристика та заходи протидії): [монографія]. К. – Х. : Харків юридичний, 2006. 212 с.
2. Шевченко О.А. Запобігання злочинам як один із пріоритетних напрямів протидії злочинності. Право і суспільство. 2012. № 3. С. 194–197.
3. Комірчий П. О. Дослідження організованої злочинності: системно-функціональний підхід. Право і суспільство. № 5. ч. 2. 2017. С. 201–205.
4. Севрук В. Г. Протидія злочинам, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі: теорія та практика: монографія. Київ: «Видавництво Людмила», 2022. 1092 с.
5. Гладкова Є. О. Теоретичні та прикладні аспекти тактики протидії злочинності. Правоохоронна функція держави: теоретико-методологічні та історико-правові проблеми: тези доп. круглого столу (Харків, 27 жовт. 2017 р.). Харків: Харків. нац. ун-т внутр. справ., 2017. С. 48–52.

6. Павленко С. О. Основи оперативно-розшукової тактики : монографія. Київ : Людмила, 2022. 624 с.

7. Гусева В. О. Криміналістична класифікація кримінальних правопорушень, пов'язаних із рейдерством, елементи їх криміналістичних характеристик. Вісник ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка. 2022. Вип. 3 (99). С. 242-252.

8. Кількість відкритих проваджень про рейдерство зменшилась удесятеро в 2022 році. URL : <https://opendatabot.ua/analytics/raiders-in-war>.

9. Дем'янишин В.Г., Костецький В.В. Вплив рейдерства на фінансову безпеку суб'єктів господарювання. Світ фінансів. 3(72). 2022. С. 156-164.

10. Коломійчук В.О. Розвиток законодавства, спрямованого на протидію рейдерству. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО. Випуск 66. 2021. С. 197-202.

11. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 №526-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text> (дата звернення 22.09.2021).

12. Ополінський А. Типологія осіб, що вчиняють злочини, пов'язані з протиправним заволодінням майна у сфері підприємницької діяльності. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 12. С. 307–312.

Петров Олександр Євгенійович,
здобувач наукового ступеня доктора
філософії кафедри оперативно-
розшукової діяльності Національної
академії внутрішніх справ

ОКРЕМІ НАПРЯМИ ПРОТИДІЇ ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ

Одержання неправомірної вигоди службовою особою є, без перебільшення, найбільш небезпечним кримінально карним проявом корупції, що негативно впливає на різноманітні сторони життєдіяльності суспільства й держави. Кількісне зростання злочинів у сфері господарської діяльності, злочинних посягань проти власності, довкілля, громадської безпеки, життя та здоров'я особи значною